

BINDA (11) *sb f*

binda (10), **bieńda** (1); *binda FalZioł, SienLek, KochSz, Calep* (7); *bieńda ModrzBaz*.

Tekst nie oznacza é; a jasne.

sg N binda (6). ◊ *A binde* (1). ◊ *I bindą* (1). ◊ *pl I bindami* (2); *-ami* (1), *-(a)mi* (1). ◊ *L bindách* (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. *Nakrycie głowy, często z kosztownej tkaniny; zawój; czepiec; przepaska; diadema, vitta Calep, Cn; fascia Cn [binda Łac sr]* (2) : Diadema – Krolewskiej głowi nakrycie, iaką u 1tarich biwała binda z purpury nołtris korona. *Calep* 317b; Vitta – Binda koło głowi czepiec. *Calep* 1131a.

2. *Zwisająca ozdoba nakrycia głowy lub stroju; wstęga, wisiorek, frędzla; lemniscus, taenia Calep, Cn; anadema mitrae, apiculus, fascia, filamen, filum apicis, lanius, orbis, rica, redimiculum mitrae, velamentum lanae, taena, taenia vittae Cn* (6) : V 1zat rękawy drogic/ á czapki zbieńdami [*redimicula mitrae*] *ModrzBaz* 109v; Rádá/ dwor/ drabi 1połem 1ie miefzáiá/ Nic więcey/ 1iedno po bindach 1ie znáią. *KochSz* B3; Infulatus – Maiáci zawiefzoną binde. *Calep* 535a; Lemnisci – Binda iaką z kitaiki albo złotogłowu wpokazowaniu nałzy nołza. *Calep* 590a; Taeniae – Strzępek, item, binda ze 1trzępkim. *Calep* 1044b; Vittatus – Bindami obwiazani. *Calep* 1131a.

3. *Kawałek płótna służący do owijywania ran; bandaż; fascia Calep, Cn; fascia aegrotorum, fasciola, lemniscus, mitella, taenia, taeniola Cn* (3) : zmaczay chuftę w tey wodzie: przylož że [*na ranę*] y przywiąz bindą [...] á zgoij 1ie richło. *FalZioł* V 98v; Fascia – Pielucha, związka, binda. *Calep* 409a.

Szereg: »chusta albo binda«: áby 1iedno chuftá álbo bindá ránę trzymáá SienLek 147.

4. [*peryfr. »w torkmyszowych [= rzemiennych] bindach« = w więzach* [?]: [*Jan Oborski*] z Pogany częfte á fortunne bitwy miewał [...] częfto ták on od nich iáko oni od niego w Torkmyszowych bindách do 1tołu 1iádáli *PaprHerby* 469.]

Synonimy: 1. czapeczka, czepiec, korona, mycka, obwiazka, podwiazka, siatka, tkanka, toczenica; 2. pasek, podwiazka, strzępek, sznur, uplotka, załóżka; 3. chusta, chustka, pas, pasek, pielucha, powiąsło, związka; 4. pas, cyngatura.

Cf BINDAŁ